

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

In het voorjaarsdebat 2024 is de motie 'Blijf investeren in Groningen' aangenomen. In de motie is verzocht om:

- in de begroting 2025 te blijven investeren in de inwoners van Groningen;
- voor de begroting 2025 uit te gaan van het korte termijndoel van minimaal 10% voor de solvabiliteit, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen op 120% en de structurele exploitatieruimte minimaal 0%;
- en om voor Q4 een korte nota voor te bereiden op basis waarvan raad en college een debat kunnen voeren over een eventuele herziening van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement om in vervolg daarop (indien gewenst) een nieuwe versie vast te stellen.

Op 8 januari 2025 is de discussienota Weerstandsvermogen (bijlage 1) meningsvormend in de raad besproken. Voorafgaand daaraan is, om het inzicht van uw raad in de financiën van de gemeente te vergroten, door de audit committee de toezichthouder van de provincie benaderd om een toelichting te geven op het financieel toezicht dat ze op gemeenten voeren. Op 11 december 2024 heeft de toezichthouder hierover een presentatie geven en vragen van uw raad beantwoord. In de meningsvormende sessie van 8 januari is geconcludeerd dat we met de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing op een goede wijze invulling geven aan risicomanagement. De discussie was gericht op de gehanteerde streefwaarden. Aangekondigd is om de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2020 op een aantal punten aan te passen. In de geactualiseerde kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2025 (bijlage 2) is één streefwaarde voor de solvabiliteit opgenomen van 10%, is een periodiek evaluatiemoment toegevoegd en zijn technische wijzigingen doorgevoerd.

Kader

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2020

Argumenten en afwegingen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van hoe robuust de gemeente is. Dit is van belang wanneer zich risico's voordoen die leiden tot een financiële tegenvaller. Bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente kijken we naar de ratio's weerstandsvermogen en de streefwaarden voor de financiële kengetallen (voornamelijk netto schuldquote, solvabiliteit en structurele exploitatieruimte).

De ratio's weerstandsvermogen zijn van belang om te beoordelen of we voldoende weerstandsvermogen hebben om het effect van risico's op te kunnen vangen. Daarmee kan worden voorkomen dat een financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigingen. De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Voor de solvabiliteit en netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) hebben we streefwaarden geformuleerd, omdat we daar in de risicovolle categorie zitten. Groningen heeft relatief veel leningen en weinig eigen vermogen. Gelet op het belang van een structureel sluitende begroting hebben we ook een streefwaarde opgenomen voor de structurele exploitatieruimte.

Toekomstige investeringsbesluiten hebben effect op de ratio's weerstandsvermogen en de financiële kengetallen. Bij elk realisatiebesluit maken we het effect op het weerstandsvermogen en (indien van toepassing) op de kengetallen inzichtelijk, zodat dit expliciet kan worden meegewogen bij de besluitvorming.

Bij de beoordeling van de financiële positie moeten de kengetallen in samenhang met het weerstandsvermogen worden beoordeeld. Samen geven zij een beeld van de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het formuleren van de nu geldende streefwaarden, zoals verwoord in kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2020, hebben we al geconstateerd dat de streefwaarden niet van vandaag op morgen zijn te realiseren, helemaal gezien het financiële perspectief van de gemeente.

In de meningsvormende sessie van 8 januari jl. is aangekondigd dat de kadernota weerstandsvermogen op een aantal punten aangepast wordt. Dit betreft voornamelijk het laten vervallen van de solvabiliteitsstreefwaarde voor de lange termijn (destijds berekend op 250 miljoen euro om op 20% te komen). Deze laten we los omdat we het niet langer reëel vinden om deze nu na te blijven streven. De maatschappelijke opgaven voor de gemeente zijn groot en er liggen grote

investeringsopgaven in zaken als gebiedsontwikkeling, cultuur- en sportvoorzieningen, energietransitie en vervanging & verduurzaming in het verschieft. Het gaat om projecten die essentieel zijn voor het op peil houden van het voorzieningenniveau in onze gemeente en regio. Daar komt bovenop dat de financiën van gemeenten onder zware druk staan door de korting van het Rijk op het gemeentefonds (het ravijn). De overige streefwaarden voor onze kengetallen blijven ongewijzigd. De streefwaarde voor onze kengetallen zijn hierdoor nu als volgt:

- netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen, we streven naar maximaal 120%;
- solvabiliteitsratio, we streven naar minimaal 10%;
- structurele exploitatieruimte, we streven naar minimaal 0%.

De uitgangspunten voor ons weerstandsvermogen zijn:

- het streefniveau van de ratio weerstandsvermogen is ten minste 100%;
- indien de ratio weerstandsvermogen onder de 80% komt, dienen direct (bij besluitvorming over de eerstvolgende rekening of begroting) maatregelen te worden genomen die zorgen dat de ratio weer boven de 80% komt;
- het streefniveau van de reserves die meetellen in het beschikbaar weerstandsvermogen is ten minste 50% van het benodigd weerstandsvermogen;
- er moet ten minste €25 miljoen beschikbaar zijn in de algemene reserve. Indien de omvang van de algemene reserve onder de €25 miljoen komt, dienen direct (bij besluitvorming over de eerstvolgende rekening of begroting) maatregelen te worden genomen die zorgen dat de algemene reserve wordt aangevuld.

In de huidige kadernota is als uitgangspunt opgenomen dat voor we voor de korte termijn een ratio weerstandsvermogen van minimaal 80% accepteren. Dit is niet langer relevant en daarom niet opgenomen in de geactualiseerde kadernota. We streven naar een ratio weerstandsvermogen van 100% of hoger. De afgelopen jaren is de ratio weerstandsvermogen verbeterd tot 150%. Hiermee zijn we in staat om het ingeschatte financiële effect van risico's op te vangen. Om gezien de grote toekomstige maatschappelijke opgaven, de strategische investeringsagenda (SIA) en financiële uitdagingen te waarborgen dat de financiële positie van de gemeente houdbaar blijft, is het van belang dat de ratio's weerstandsvermogen op niveau zijn en blijven en dat de begroting meerjarig sluit. De streefwaarden zijn hierbij geen doel op zich. Bij nieuwe activiteiten en (SIA) projecten brengen we de effecten voor het weerstandsvermogen en de kengetallen in beeld en geven we aan hoe we met de benodigde aanvulling van het beschikbaar weerstandsvermogen omgaan. Hierdoor is het mogelijk dat tijdelijk niet voldaan wordt aan de streefwaarden maar deze op termijn wel weer op het gewenste niveau worden gebracht.

In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2020 is een ondergrens opgenomen van 25 miljoen euro voor de reserves die meetellen voor het weerstandsvermogen. Aangezien de reserve grondzaken, reserve De Suikerzijde en de reserve Meerstad Noord/GEB Holding BV zijn toegevoegd aan het beschikbaar weerstandsvermogen passen we de ondergrens toe op de algemene reserve. Hierdoor zijn we financieel weerbaarder dan wanneer de andere reserves hierin ook mee zouden tellen. Op basis van wet- en regelgeving is geen minimumniveau bepaald voor de algemene reserve. In combinatie met de overige uitgangspunten en het risicomanagement dat wordt gevoerd zijn wij van mening hiermee een goede balans aan te houden tussen onze financiële weerbaarheid en de doelen die we willen bereiken.

Periodiek wordt een evaluatie uitgevoerd welke is gekoppeld aan de collegeperiode. Bij de start van een nieuw college evalueren wij of bijstelling van de in de kadernota opgenomen uitgangspunten noodzakelijk wordt geacht. Hierover wordt uw raad per brief geïnformeerd eventueel gevolgd door een voorstel voor actualisatie van de kadernota.

Ten slotte zijn technische wijzigingen doorgevoerd in de kadernota. Zo is onder ander het gedeelte over second opinion als onderdeel van ons risicomanagement aangescherpt, we vinden het belangrijk om onder andere bij grote projecten een second opinion te laten uitvoeren door een onafhankelijke partij. Daarnaast zijn de reserves grondzaken, De Suikerzijde en Meerstad Noord/GEB Holding BV toegevoegd als onderdelen van het beschikbaar weerstandsvermogen en is opgenomen dat de raad kan besluiten om de reserves die al dan niet meetellen voor het beschikbare weerstandsvermogen aan te passen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Niet van toepassing.

Financiële consequenties

In de nota worden de uitgangspunten vastgelegd voor het bepalen van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen en bepaald uw raad wat de minimale omvang van het weerstandsvermogen moet zijn. Dit heeft geen directe financiële consequenties.

Overige consequenties

Met de vaststelling van de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2025 vervalt de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement uit 2020. In het kader van het opstellen van de reële begroting voeren we een beoordeling van nut en noodzaak van onze reserves uit en nemen we mee in dit proces.

Vervolg

Na vaststelling van de kadernota door uw raad vormt deze het kader bij het bepalen van het benodigde en beschikbare weerstandsvermogen. Dit zal voor het eerst bij de begroting 2026 zijn.

Lange Termijn Agenda

De kadernota staat op de LTA van de raad (Q2 2025).